Opłata pocztowa uiszczona gotówką | Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 2 (48) | Warszawa, 8 stycznia 1938 r. | Rok III

TREŚĆ: str.

I. LANGFUS

KSIĘGOWANIE ZAGINIĘCIA I KRADZIEŻY TOWARÓW

(artykuł dyskusyjny)

1. Dostawca wysyła towary swemu odbiorcy na swoje własne ryzyko. Przesyłka towarowa zaginęła. Dostawca, po otrzymaniu dokumentu o zaginięciu przesyłki, stornuje w swoich księgach pozycję sprzedaży, gdyż transakcja do skutku nie doszła. Natomiast obciąża Rachunek Strat i Zysków i uznaje Towary w wysokości kosztów własnych zaginionej przesyłki.

Sposób księgowania u dostawcy w wypadku, gdy przesyłkę ubezpieczył, będzie ten sam. Wprawdzie dostawca po urzędowym stwierdzeniu zaginięcia przesyłki ma konkretną pretensję do ubezpieczającego o

odszkodowanie, nie mniej jednak pretensja taka, jako oparta tylko na umowie, nie podlega zaksięgowaniu. Przedmiotem księgowania bowiem nie jest sam stosunek prawny, lecz moment gospodarczy z tym stosunkiem związany, a ten zachodzi dopiero w chwili wykonania świadczenia, którego przedmiotem jest umowa (ob. Lulek, Teoretyczne podstawy księgowości, kupieckiej str. 53 i 56). Poza tym dla uzyskania odszkodowania nie wystarczy sam fakt zaginięcia przesyłki, niezbędne jest zachowanie szeregu formalności w umowie przewidzianych, te zaś są przedmiotem badania ubezpieczającego. Obciążenie zatem ubezpieczającego na zasadzie samej tylko wiadomości o zaginięciu przesyłki, należy uznać conajmniej za przedwczesne. Za równoznaczne z uzyskaniem świadczenia uważać należy uznanie obowiązku na piśmie przez kontrahenta. W tym wypadku dostawca obciąża ubezpieczającego a uznaje Rachunek Strat i Zysków.

Również nie jest przedmiotem księgowania regres dostawcy do ekspedytora o odszkodowanie z mocy art. 600 KH, gdyż regres ten opiera się na jednostronnym żądaniu, ekspedytor bowiem w myśl art. 602 KH może zwolnić się od odpowiedzialności. Pretensja taka zatem, zanim ekspedytor ją uzna, jest należnością wątpliwą co do swego istnienia i wartości i jako taka nie nadaje się ani do zaksięgowania, ani do zamieszczenia w aktywach bilansu. Wreszcie zaksięgowanie takiej pretensji w pełnej wysokości kolidowałoby z przepisem § 2 art. 58 KH.

II. O ile dostawca wysyła towary swemu odbiorcy na ryzyko tego ostatniego, to w razie zaginięcia przesyłki dostawca w swoich księgach żadnego nowego księgowania nie przeprowadza, gdyż w myśl art. 301 KZ transakcja doszła do skutku.

Odbiorca w swoich księgach na zasadzie otrzymanej od dostawcy faktury uznał dostawcę i obciążył jakiś rachunek np. Towary w drodze. Obecnie, po otrzymaniu zawiadomienia o zaginięciu przesyłki, obciąża rachunek Strat i zysków a uznaje „Towary w drodze".

Jeśli przesyłka była ubezpieczona i po drodze zaginęła, to fakt ten nie spowoduje żadnego nowego księgowania w księgach odbiorcy. Odbiorca nie ma w tym wypadku potrzeby obciążenia Rach Strat i Zysków, gdyż zaszłość ta nie wywołuje żadnej zmiany w efektywnych składnikach majątkowych, zaś saldo debetowe na rachunku „Towary w drodze" dostatecznie uwydatnia powstałą lukę.

Natomiast uzyskane odszkodowanie z tytułu umowy ubezpieczeniowej odbiorca księguje obciążając Rachunek Kasy i uznając „Towary w drodze" za ekwiwalent z tytułu zaginięcia towaru.

Pretensji nie uznanej przez kontrahenta nie wprowadza się do ksiąg.

III. Kradzież ze składu księguje się przez obciążenie Rachunku Strat i Zysków a uznanie Towarów w wysokości kosztów własnych towaru skradzionego. Ten sposób księgowania praktykuje się zarówno w wypadkach gdy skład jest ubezpieczony, jak i w wypadku gdy ubezpieczony nie jest. Otrzymane zaś odszkodowanie tytułem umowy ubezpieczeniowej księguje się przez obciążenie Rach Kasy i uznanie Rach. Strat i Zysków. Dokumentem wystarczającym dla zaksięgowania kradzieży ze składu może być zarówno zewnętrzny np. protokół policyjny, jak i wewnętrzny, sporządzony przez osobę, która kradzież stwier-

dziła. Mylnym jest rozpowszechnione mniemanie, że dla zaksięgowania kradzieży ze składu niezbędnym jest dokument zewnętrzny. Teoria udowodnienia zapisów zezwala w każdym wypadku, gdy uzyskanie dokumentu zewnętrznego jest niemożliwe, a nawet tylko utrudnione, na udowodnienie zapisu dokumentem sporządzonym w przedsiębiorstwie. Takie stanowisko zajmuje prof. Lulek (OPA. 1936 poz. 1429) oraz NTA w szeregu wyroków (z 26/6 1934 r. l. rej. 1957/32, 30/10 1935 r. l. rej. 9701/32, 4/11 1936 r. l. rej. 3727/34, wyraźnie o tem mówi wyrok NTA z dnia 13/11 1936 r. l. rej. 1564/34: „prawo nie wyklucza dokumentów wewnętrznych jako dowodów na treść zapisów“). W wypadku kradzieży, gdy uzyskanie dokumentu od złodzieja nie jest do pomyślenia, zaś doniesienie władzy o dokonanej kradzieży nie jest obowiązkowe, całkowicie wystarcza dowód wewnętrzny. Tembardziej, że władza skarbowa uważa stratę spowodowaną kradzieżą jako dotykającą wyłącznie substancji źródła dochodu za niepotrącalną, a więc nie może zachodzić intencja uszczuplenia dochodu Skarbu Państwa.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

104.

KSIĘGOWANIE WYDATKÓW ODNOSZĄCYCH SIĘ DO WCZEŚNIEJSZEGO OKRESU OPERACYJNEGO.

W przedsiębiorstwach, których dochód zostaje ustalony na podstawie prowadzonych przez nie ksiąg handlowych wszelkie wydatki, niezależnie od tego, czy zostały efektywnie poniesione, o ile odnoszą się do miarodajnego roku operacyjnego, winny być zaksięgowane jako wydatki eksploatacyjne tegoż roku.

Odstąpienie od tej zasady może mieć miejsce jedynie w wypadkach, kiedy wydatek aczkolwiek odnoszący się do lat ubiegłych został postanowiony później — z zastrzeżeniem, że nie zmierza to do przerzucenia wydatków z właściwego roku operacyjnego na inny w celu zmniejszenia obowiązku podatkowego.

Jeśli wydatek jest ustalony w roku operacyjnym, do którego się odnosi, okoliczność, że został zaksięgowany i efektywnie poniesiony w późniejszym roku operacyjnym, nie daje podstawy do uznania go za potrącalny w tym późniejszym roku operacyjnym.

NTA, 22 październik 1937, l. rej. 8135/34 i 4626/35.

Z uzasadnienia: Zaskarżonymi orzeczeniami Ministerstwo Skarbu pozostawiło bez uwzględnienia odwołanie skarżącej od wymiaru podatku dochodowego na lata podatkowe 1931 i 1932 w częściach, dotyczących doliczenia do podstaw opodatkowania kwot, *wypłaconych Browarowi Książęcemu tytułem odszkodowania za sprzedaż piwa ponad ilość określoną w odnośnej umowie*, zawartej między skarżącą a Browarem Książęcym, a mianowicie, o ile chodzi o rok podatkowy 1931 — kwoty zł. 356.192,70 odszkodowania za lata od 1 lipca 1923 r. do 31 grudnia 1928 r., o ile zaś chodzi o rok podatkowy 1932 kwoty 84.212,90 odszkodowania za rok 1929. a Ministerstwo Skarbu w zaskarżonych orzeczeniach zaznaczyło,

że kwoty powyższe nie podlegają potrąceniu na zasadzie art. 6 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. Ust. poz. 411/25), zwłaszcza, że stosownie do zawartej umowy, odszkodowanie za przekroczenie kontyngentu winno być obliczone i płacone corocznie.

W skargach zarzuca skarżąca obrazę prawa, powołując się na judykaturę Najwyższego Trybunału Administracyjnego a między innymi na wyrok za L. Rej. 4878/30 (O.P.A.I. 427), *skoro bowiem spółka nie zmieniała z roku na rok metody bilansowania, uprawnioną była do księgowania tych spornych wydatków dopiero po uskutecznieniu efektywnych wypłat,* Skarga, dotycząca roku podatkowego 1931 — nadto podkreśla, że zwłoka w wypłacie, jak to zaznaczono w postępowaniu administracyjnym, nastąpiła wskutek trudności płatniczych skarżącej.

Władza pozwana w odpowiedziach na skargi wnosi o ich oddalenie. jako nieuzasadnionych.

Najwyższy Trybunal Administracyjny na zasadzie art. 79 rozporządzenia Prezydenta R.P. z 27 października 1932 o Najwyższym Trybunale Administracyjnym poz. 806 Dz. Ust. rozpatrzył obie skargi łącznie i rozważył, co następuje:

W powołanym przez skargi wyroku Najwyższy Trybunał Administracyjny zajął stanowisko nie popierające bynajmniej tezy skarg, a mianowicie, że w przedsiębiorstwach, których dochód zostaje ustalony na podstawie prowadzonych przez nie ksiąg handlowych, wszelkie wydatki niezależnie, czy zostały efektywnie poniesione, o ile odnoszą się do właściwego roku operacyjnego, winny być zaksięgowane jako wydatki eksploatacyjne tegoż roku operacyjnego. Odstępstwo od tej zasady może mieć miejsce jedynie w wypadkach, kiedy wydatek, aczkolwiek odnoszący się do lat ubiegłych jak np, wypłata dodatkowego wynagrodzenia byłym pracownikom, został postanowiony później, z zastrzeżeniem, że nie zmierza to do przerzucenia wydatków z właściwego roku podatkowego na inny w celu zmniejszenia obowiązku podatkowego. Powołany więc przez skargi wyrok nie stanowi analogii z rozpoznawanym wypadkiem, bowiem w konkretnym wypadku obowiązek zapłaty i obliczenia, a zatem i obciążenia w księgach przypadającego od skarżącej odszkodowania za ponadkontyngentową sprzedaż piwa, zgodnie z przedłożonym dowodem przez skarżącą, to jest zgodnie z warunkami umowy, zawartej między browarami, przypadał na każdy poszczególny rok gospodarczy, podczas kiedy w powołanym przez skargi wyroku za L. Rej. 4878/30 tytuł do uskutecznienia wypłaty powstał dopiero z chwilą powzięcia uchwały przez organ firmy o wypłacie dodatkowego wynagrodzenia.

Wydatek więc na odszkodowania w obydwu latach podatkowych *został potrącony* przez skarżącą spółkę, której dochody opodatkowywane były na podstawie ksiąg handlowych, *bezpodstawnie dopiero w roku operacyjnym 1929/30 i w roku operacyjnym 1930/31* (art. 6 w związku z art. 13 ustawy o podatku dochodowym). *Sam fakt zaś efektywnej wypłaty u osób. opodatkowanych na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym, jest bez istotnego znaczenia.*

W tym stanie rzeczy Najwyższy Trybunał Administracyjny nie dopatrzył się zarzuconej przez skarżącą obrazy art. 6 i 13 ustawy i oddalił skargi, jako nieuzasadnione.

105.

ZAPISKI.

Książka kasowa i dowody zapiskowe płatników nie mają wprawdzie charakteru dowodów kwalifikowanych, jednakże nie mogą być pominięte jako środek dowodowy na wysokość obrotu z tego powodu, że nie są prowadzone według zasad przewidzianych dla dowodów kwalifikowanych.

NTA, 21 września 1937, l. rej. 6343/35.

Z uzasadnienia: Jak to wynika z zeznania o obrocie, odwołania, a wreszcie

z protokółu urzędowego z dnia 7 marca 1934, skarżący nie prowadził księgowości handlowej według zasad przewidzianych w § 4 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 13 kwietnia 1932 poz. 412/32 Dz. Ust. dla uproszczonych ksiąg handlowych.

Księgowość skarżącego bowiem ograniczała się jedynie do książki kasowej i zleceniowej. Gdy zaś ustawa o państwowym podatku przemysłowym względnie § 3 cyt. rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 13 kwietnia 1932 przyznaje kwalifikowaną moc dowodową jedynie prawidłowym księgom handlowym, względnie w pewnych wypadkach także uproszczonym księgom handlowym, przeto zarzut skargi obrazy postanowienia art. 76 ustęp 3 ustawy oraz § 3 cyt. rozporządzenia okazuje się chybiony.

Z drugiej jednak strony nie mógł Najwyższy Trybunał Administracyjny podzielić stanowiska pozwanej władzy, znajdującego swój wyraz zarówno w motywach zaskarżonej decyzji jak i odpowiedzi na skargę, a mianowicie, iżby inne dowody ofiarowane przez płatnika na poparcie jego zeznania o obrocie miały być uwzględnione przez władzę tylko jako materiał informacyjny, a tym samym posiłkowo dowodowy, i że władze wymiarowe władne są książkę kasową, nie prowadzoną według zasad, ustalonych w powołanym rozporządzeniu Ministerstwa pominąć, nie będąc dowodem tym skrępowane. *Książka kasowa zarówno jak i dowody zapiskowe płatników nie mają wprawdzie charakteru dowodów kwalifikowanych, jakimi są prawidłowe księgi handlowe, względnie także po części księgi uproszczone, jednakże w żadnym razie nie mogą być pominięte jako środek dowodowy na wysokość obrotu z tego powodu, że nie są one promadzone według zasad, przewidzianych dla kwalifikowanych dowodów.*

Ocena zapisków pod względem mocy dowodowej należy wprawdzie do władzy orzekającej, nie może być jednak dowolna, jak to już niejednotnie Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyrokach swoich ustalił.

Z uwagi na powyższe władza pozwana, pomijając ofiarowany przez płatnika dowód z księgi kasowej dlatego, iż dowód ten nie ma charakteru dowodu kwalifikowanego dopuściła się wadliwości postępowania.

Wprawdzie władza pozwana podkreśla w motywach zaskarżonej decyzji także *fakt częściowego tylko oparcia zapisków na dowodach kasowych,* jednakże wobec braku ustaleń w aktach, do jakich zapisów brak powyższy się odnosi, nie mógł Najwyższy Trybunał Administracyjny ocenić, *czy uwzględniając charakter zajęcia skarżącego, który nie jest kupcem lecz rzecznikiem patentowym, brak powyższy był na tyle istotny, iżby uzasadniał pominięcie przedłożonego dowodu.*

Podnieść należy, że skarżący, który stanowisko swoje w odniesieniu do oceny swoich dowodów zająć mógł dopiero w postępowaniu kasacyjnym, wyraźnie podkreśla, iż posiada kompletne dokumenty na przychód i rozchód i że zachodziła jedynie wadliwość w ułożeniu dowodów.

Z powyższych powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie na zasadzie postanowienia art. 84 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o Najwyższym Trybunale Administracyjnym poz. 806/32 Dz. Ust., zarządzając zwrot opłaty.

W pierwszej połowie stycznia 1938 roku ukaże się z druku szczegółowy skorowidz alfabetyczny i artykułowy do rocznika 1937 Orzecznictwa Buchalteryjno-Podatkowego.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

28.

PODATEK OD UPOSAŻEŃ.

Wypłata wynagrodzenia wynikającego z umowy o pracę po ustaniu tego stosunku nie jest podstawą do uznania, że wynagrodzenie to nie podlega opodatkowaniu z działu II ustawy o pod. doch.

Do ponoszenia podatku od uposażenia jest obowiązany pracownik, a nie pracodawca.

Obowiązek potrącenia tego podatku ciąży na pracodawcy tylko w wypadku, gdy sam uskutecznia wypłatę.

NTA, 25 września 1935, l. rej. 4177/34 OPA, 1937, poz. 1943.

Z uzasadnienia: Według protokułu posiedzenia zarządu Towarzystwa Kopalń Węgla „F" Sp. Akc. w Dąbrowie Górniczej z 14 września 1928 K. F., dyrektor zarządzający Towarzystwa, miał otrzymać zgodnie z umową służbową z okazji 25-lecia pracy jednorazowe nadzwyczajne wynagrodzenie, równające się dwunastokrotnej sumie stałej pensji, gwarantowanej tantiemy i dodatku reprezentacyjnego za miesiąc maj 1932. Z aktów sprawy wynika, że po opuszczeniu przez F. stanowiska dyrektora zarządzającego w spółce „F." wyniknął spór sądowy o wypłatę powyższego wynagrodzenia, zakończony wyrokiem Sądu Okręgowego w Sosnowcu z 1 grudnia 1933, mocą którego Spółka została zobowiązana do uiszczenia F. kwoty 32.238.42 zł. dwu ratach, przy czym I rata w wysokości 20.000 zł. była płatna 1 grudnia 1933, druga w wysokości 12.238,42 zł. w dniu 2 stycznia 1934. Przysądzona F. kwota nie została dobrowolnie uiszczona przez Spółkę „F.", wobec czego kwotę tę ściągnął w drodze egzekucji komornik przez zajęcie należności Spółki „F." u osób trzecich.

Pismem z 2 grudnia 1933 Urząd Skarbowy w Dąbrowie Górniczej zwrócił się do Spółki „F." oraz komornika I rewiru w Dąbrowie Górniczej o potrąceniu przy wypłacie F. kwoty 32.238.42 zł. — podatku dochodowego od uposażeń wraz z kryzysowym dodatkiem w łącznej sumie 6.479.84 zł. Treść tego pisma została równocześnie podana do wiadomości F. Z aktów sprawy wynika, że komornik, wyegzekwowawszy sumę należną F. potrącił kwotę 6.479.84 zł. tytułem podatku od uposażeń i kryzysowego dodatku, resztę zaś wypłacił F.

NTA rozważył co następuje:

Przede wszystkim należało rozpoznać najdalej idący zarzut skargi, iż od sumy 32.238,42 zł. podatek dochodowy od uposażeń nie przypada w ogóle do zapłaty. Zarzut ten należało uznać za nietrafny. Według art. 20 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411/25 Dz. Ust.) za dochód z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę uważa się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia, jakie podatnik uzyskuje ze swego stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy łącznie z wszystkimi dodatkami. Z akt sprawy, w szczególności z odpisu protokułu posiedzenia zarządu spółki „F." z 14 września 1928 wynika, że skarżący jako wynagrodzenie ze swego stosunku służbowego wobec spółki miał otrzymać, obok stałego miesięcznego wynagrodzenia, ponadto jednorazowe nadzwyczajne wynagrodzenie, równające się dwunastokrotnej sumie stałej pensji, gwarantowanej tantiemy i dodatku reprezentancyjnego za miesiąc maj 1932, a to z okazji 25-lecia pracy w spółce, które przypadało w maju 1932. Skarżący nie zaprzecza, że kwota 32.238.42 zł. została mu przysądzona jako jednorazowe wynagro-

dzenie z okazji 25-lecia pracy w spółce, dowodzi jedynie, że wobec wypłaty tego wynagrodzenia po ustaniu stosunku służbowego, nie podlega ono w ogóle podatkowi dochodowemu z Działu II ustawy o podatku dochodowym. Otóż to stanowisko skarżącego nie ma ustawowego oparcia. Wobec faktu, iż jednorazowe wynagrodzenie z okazji 25-lecia pracy w spółce było objęte podstawową umową, normującą wynagrodzenie skarżącego w czasie trwania stosunku służbowego, i to jako część składowa wynagrodzenia, jakie skarżący miał w ogóle otrzymywać z racji swego stosunku służbowego, — należało uznać, iż *przez fakt wypłaty tego jednorazowego wynagrodzenia już po ustaniu stosunku służbowego, nie straciło ono charakteru wynagrodzenia, uzyskanego ze stosunku służbowego względnie z tytułu najmu pracy w rozumieniu art. 20 ustawy o podatku dochodowym i że jako takie podlega opodatkowaniu dochodowemu według Działu II.*

Zarzut skargi, iż władza powinna była przypadający do zapłaty podatek ściągnąć od służbodawcy, t. j. od spółki „Flora", a nie z sumy wyegzekwowanej przez skarżącego od tejże spółki — należało również uznać za nietrafny. Z treści art. 1, 3 i 20 ustawy o podatku dochodowym wynika, że *podatnikiem podatku dochodowego z Działu II ustawy o podatku dochodowym jest osoba otrzymująca uposażenie służbowe, emeryturę względnie wynagrodzenie za najemną pracę, a nie pracodawca, że zatem do ponoszenia ciężaru z tytułu podatku jest obowiązany pracownik a nie pracodawca.* Wprawdzie według postanowień art. 112 i następnych ustawy do potrącenia i wpłacenia do kas skarbowych przypadającego do zapłaty podatku jest obowiązany pracodawca i on odpowiada wobec Skarbu Państwa za prawidłowe obliczenie i uiszczenie podatku, jednak *ten obowiązek ciąży na pracodawcy jedynie wtedy, gdy sam dokonuje wypłaty wynagrodzenia pracownikowi.* W rozpoznawej sprawie pracodawca, t. j. spółka nie wypłacała sama skarżącemu kwoty 32.238.42 zł., lecz wypłacił ją skarżącemu za służbodawcę komornik jako organ egzekucyjny. Jeżeli zatem w tych warunkach władze zarządziły potrącenie przypadającego do zapłaty podatku przy wypłacie należności skarżącemu przez komornika, to NTA w tym postępowaniu władzy nie dopatrzył się naruszenia ustawy...

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

22.

UBEZPIECZENIE CZŁONKA ORGANU OSOBY PRAWNEJ.

Pochodzący z wyboru członkowie zarządu osoby prawnej podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia pracowników umysłowych już przez sam fakt wyboru.

Zostają oni zwolnieni od tego obowiązku dopiero na skutek zgłoszenia przez nich odpowiedniego żądania.

NTA, 6 października 1937, I. rej. 4477/35, PUS, 1937, p. 180.

Z uzasadnienia: Następnie zarzuca skarżąca, że uznanie L. C. za podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia w okresie od 1 stycznia 1931 r. do 1 czerwca 1932 r. jest pozbawione podstawy prawnej, gdyż władze orzekające w sprawie nie ustaliły faktu zatrudnienia L. C. przez skarżącą w oznaczonym okresie. W uza-

sadnieniu tego zarzutu skarżąca wywodzi, że według powołanego w zaskarżonym orzeczeniu wyroku Trybunału L. Rej. 8087/32 dla uznania L. C. za podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia. konieczne było ustalenie faktu zatrudnienia jego w pomienionym okresie przez skarżącą spółkę iże fakt wyboru go na członka zarządu skarżącej spółki nie uzasadnia obowiązku ubezpieczenia, gdyż jak to orzekł Trybunał w wyrokach z 16 września 1932 r. L. Rej. 7249/29 i 24 lutego 1928 L. Rej. 18/27 stosunek członków organów osób prawnych posiada cechy zlecenia łącznie z pełnomocnictwem. a więc nie stanowi sam przez się podstawy dla uznania obowiązku ubezpieczenia w myśl przepisów rozporządzenia z 24 listopada 1927 r.

I ten zarzut jest również nieuzasadniony. W powołanym bowiem tak w zaskarżonym orzeczeniu jak i w skardze wyroku z dnia 20 lutego 1934 r. L. Rej. 8087/32 jako też w drugim wyroku z 20 lutego 1934 r. L. Rej. 11061/31, N. T. A. orzekł właśnie, że z postanowień art. 6 pkt. 5 i art. 3 pkt. 1 powołanego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych wypływa. że *pochodzący z wyboru członkowie organów osób prawnych są w ogóle uważani za podlegających w myśl art. 2 tego rozporządzenia obowiązkowi ubezpieczenia pracowników umysłowych.* którzy jednak mogą być zwolnieni od obowiązku ubezpieczenia jedynie na własne żądanie, przy czym zwolnienie ich od obowiązku. o ile tego zażądali, następuje w myśl § 12 rozporządzenia wykonawczego Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 22 grudnia 1927 r. (poz. 1016 Dz. Ust.) z pierwszym dniem tego miesiąca kalendarzowego, w którym odnośne żądanie zgłosili. W powołanych wyrokach orzeczono nadto, że *pochodzący z wyboru członkowie zarządu spółki akcyjnej do czasu zgłoszenia przez nich wyraźnego żądania zwolnienia ich od obowiązku ubezpieczenia. podlegają temu obowiązkowi na równi z innymi pracownikami umysłowymi niezależnie od tego, czy pobierają za swoje czynności określone wynagrodzenie, czy też pełnią ją z jakichkolwiek pobudek bezpłatnie.* Gdy więc w danym wypadku jest poza sporem, iż L. C. piastował stanowisko członka zarządu skarżącej spółki z wyboru od 1 stycznia 1931 r., a żądanie zwolnienia go od obowiązku ubezpieczenia zgłosił dopiero w czerwcu 1932 r., to w uznaniu przez władzę pozwaną, iż L. C. podlegał obowiązkowi ubezpieczenia od 1 stycznia 1931 r. do 1 czerwca 1932 r. N. T. A. nie dopatrzył się zarzucanej w skardze nielegalności.

W wyroku z d. 13 kwietnia 1937, l. rej. 417/35 (OBP, 1937. nr 24, str. 368) NTA uznał, że w zasadzie przez „zatrudnienie" — jako warunek ubezpieczenia w zakresie RPR o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (art. 2) — należy rozumieć „porozumienie stron mające cechy umowy o pracę z tym jednak zastrzeżeniem że praca nie musi być odpłatna (art. 2. pkt 1 i art. 14)". Argumenty, które NTA na tę tezę przytacza, są całkowicie przekonywujące (ob. uzasadnienie).

Judykatura NTA wprowadza jednakże wyjątki od tej zasady.

Już wyżej powołany wyrok uznaje, że zatrudnienie na podstawie nominacji jest źródłem obowiązku ubezpieczenia osoby na tej podstawie zatrudnionej

Wyroki NTA z d. 4 czerwca 1937, l. rej. 3835 i 3838/35 (ob. OBP, 1937. nr 38, str. 580) oraz z d. 6 października 1937, l. rej. 4477/35 (wyżej ogłoszony) wprowadzają jeszcze drugi wyjątek: zatrudnienie na podstawie wyboru do oganów osób prawnych stwarza obowiązek ubezpieczenia.

Praktycznie teza ta dotyczy tylko członków zarządu otrzymujących wynagrodzenie za pełnienie obowiązków członka zarządu. Albowiem w myśl pkt 3 art. 5 RPR o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia „osoby, których czynności uzasadniające obowiązek ubezpieczenia, stanowią zajęcie uboczne, przynoszące dochód niższy niż inne stałe czynności zarobkowe nie uzasadniające obowiązku ubezpieczenia". Członek zarządu osoby prawnej nie pobierający wynagrodzenia za czynności a posiadający inne stałe źródło pochodu, nie podlega w myśl tego przepisu ubezpieczeuiu. Nie będzie również podlegał obowiązkowi ubezpieczenia członek zarządu osoby prawnej, którego wynagrodzenie za czynności stanowi dochód niższy niż inne stałe zajęcie, nie uzasadniające obowiązku ubezpieczenia.

23.

CHARAKTER PRACY STARSZEGO GAJOWEGO.

1. Dozór nad pracą podległych służbowo gajowych nie jest funkcją nadzorczą lub administracyjną w rozumieniu art. 3 pkt. 1 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

2. Prowadzenie przez starszego gajowego prymitywnej księgi kasowej i księgi remanentów nie czyni go czynnikiem administracji i nadzoru gospodarstwa leśnego ani nie jest czynnością biurową lub rachunkową w rozumieniu art. 3 pkt. 6 rozporządzenia, gdyż nie jest zajęciem istotnym, dla którego zawarto umowę o pracę, lecz czynnością uboczną przy innej pracy, a zatem nie może decydować o uznaniu pracownika za pracownika umysłowego.

SN, 14 września 1937, C II 825/37, PUS, 1937, poz. 182.

Z uzasadnienia. Pracownikami umysłowymi wedle art. 3 p. 1 rozp. Prez Rzplitej poz. 911 z roku 1927 Dz. U. są osoby, pełniące w przedsiębiorstwie czynności administracyjne i nadzorcze, zatem w danym razie zarządcy i kierownicy gospodarstwa leśnego w izdebkach. Powodowie nie wykazali, by Wojciech F. w jakikolwiek sposób uczestniczył w zarządzie administracji tego gospodarstwa leśnego.

Ustalono, że Wojciech F., z zawodu cieśla, był od roku 1902 praktykantem, po tym gajowym, w końcu starszym gajowym i w tym ostatnim charakterze miał nadzór nad kilku innymi gajowymi, nad wyrębem drzewa, prowadził w lesie drobną sprzedaż, oraz prowadził prymitywną księgę kasową i remanentową co do stanu lasu i wykonanych prac, że od początku służby podlegał każdoczesnemu leśniczemu i stosownie do zarządzeń leśniczego pełnił zlecone mu funkcje, posiłkując się gajowymi.

Ustalenia te wykazują, że Wojciech F. nie miał żadnego udziału w zarządzie i kierownictwie przedsiębiorstwa leśnego, które ma rozliczne zadania techniczne, finansowe, prawne, jak wykonanie zatwierdzonego przez władze państwowe planu gospodarczego, podatki, zaciąganie i spłata zobowiązań pieniężnych, przerób i zbycie właściwej produkcji leśnej, a we wszystkich tych zajęciach Wojciech F. nawet wedle twierdzeń pozwu wcale nie uczestniczył.

Praca Wojciecha F. nie podpada też pod czynności majstra, kierującego technicznie pracą w zakładzie lub jego części i odpowiedzialnego za całość tej pracy, gdyż jak ustalono, właśnie techniczne kierownictwo gospodarstwa leśnego do niego nie należało, ani nie był odpowiedzialny za całość pracy, a odpowiadał tylko za wykonanie poszczególnych prac w lesie zleconych mu przez administrację.

Dozór nad pracą podległych służbowo gajowych nie jest również funkcją nadzorczą lub administracyjną z art. 3 p. 1 wyżej cyt. rozp. Dozór taki zdarza się w wielu działach pracy, wielokrotnie dozorca poza nadzorem nie pełni tej pracy jaką wykonują dozorowani, lecz mimo to nadzór taki sam przez się nie jest pracą umysłową wedle powołanego przepisu, gdyż odnosi się do kontrolowanych pracowników, nie zaś bezpośrednio do przedsiębiorstwa jego administracji.

Prace rachunkowe i rozliczne prace pisarskie zdarzają się również w wielu działach pracy fizycznej, jako zajęcie uboczne, nie czyniące robotnika pracownikiem umysłowym. Drobna sprzedaż w lesie, jaką zresztą inni gajowi również uskuteczniali, dalej *prowadzenie księgi kasowej i księgi remanentów, ani nie czyniły Wojciecha F. czynnikiem administracji i nadzoru gospodarstwa leśnego, ani nie były czynnościami biurowymi lub rachunkowymi z art. 3 p. 6 cyt. wyżej rozporządzenia, gdyż nie były zajęciem istotnym, dla którego umowę pracy zawarto, lecz czynnością uboczną przy innej pracy.*

Wyrok zaskarżony przyjął więc zgodnie z ustawą, że Wojciech F. nie był pracownikiem umysłowym, pozwane nie miały obowiązku zgłosić go do ubezpieczeń społecznych pracowników umysłowych, za czym bezzasadne jest powództwo o zwrot szkody z zaniedbania takiego obowiązku.

24.

ZRZECZENIE SIĘ PRZEZ PRACOWNIKA ROSZCZEŃ.

Zrzeczenie się przez pracownika wszelkich roszczeń, wynikających ze stosunku pracy, obejmuje również roszczenie do pracodawcy o odszkodowanie z powodu zaniedbania obowiązku ubezpieczenia.

SN, 21 września 1937, C II 897/37, PUS, 1937, poz. 186.

Z uzasadnienia. W sporze II Cpr. 93/34 powód zawarł 8 czerwca 1934 ugodę sądową, w której za zapłatą 92 zł. przez pozwanego zrzekł się roszczeń ówczesnego powództwa i wszelkich roszczeń, wynikających ze stosunku służbowego.

Obecnym sporem dochodzi powód szkody stąd powstałej, że pozwany jako pracodawca zaniedbał zgłosić go do ubezpieczeń socjalnych, przez co powód utracił 324 zł. zasiłku w braku pracy. Jest to więc również roszczenie ze stosunku służbowego, bez którego nie mogłoby ono powstać, a gdy powód zrzekł się wszelkich takich roszczeń słusznie oddalono je, jako, umorzone ugodą sądową, jeszcze w terminie prekluzji z art. 473 k. z.

Obojętne są rozważania, czy w czasie ugody strony miały lub nie miały na myśli roszczenia obecnego powództwa. Zrzeczenie się wyraźne wszelkich roszczeń ze stosunku służbowego nie dopuszcza wykładni wyłączającej pewne roszczenia. Pogląd odmienny uniemożliwiłby stanowcze załatwienie sprawy ugodą.

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 87 z dn. 20 grudnia 1937 r.

Rozporządzenia Ministrów — Skarbu o najwyższych granicach odsetek od wkładów i innych lokat pieniężnych w komunalnych kasach oszczędności i spółdzielniach (poz. 626); — Spraw wewnętrznych w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o rejestracji stowarzyszeń (poz. 627).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 88 z dn. 29 grudnia 1937 r.

Rozporządzenia Ministrów — Opieki Społecznej o ewidencji i uiszczaniu składek przy kontynuowaniu ubezpieczenia (poz. 634); — Skarbu o zmianie taryfy na wyroby tytoniowe (poz. 636);—Skarbu o zwolnieniu niektórych zakładów detalicznej sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych od opłat z tytułu prowadzenia tej sprzedaży (poz. 637);—Skarbu o zniżkach celnych na szparagi i wino szampańskie (poz. 638).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 89 z dn. 30 grudnia 1937 r.

Konwencja Międzynarodowa o przewozie towarów kolejami żelaznymi (K. M. T.) podpisana w Rzymie dnia 23 listopada 1933 r. (poz. 642); — Oświadczenie rządowe w sprawie złożenia przez Polskę i inne państwa dokumentów ratyfikacyjnych konwencji międzynarodowej z dnia 23 listopada 1933 r. o przewozie towarów kolejami żelaznymi (poz. 643).

Oświadczenie rządowe o zmianach w wykazach A i B do polsko - niemieckiego porozumienia z dnia 17 maja 1934 r. w sprawie dróg celnych i innych przejść granicznych (poz. 644).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 90 z dn. 31 grudnia 1937 r.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia celnego z dnia 15 grudnia 1937 r. między Rzecząpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Rad (poz. 645).

Rozporządzenia Ministra — Skarbu o rejonach produkcji oraz o kontyngencie wewnętrznym i zapasie cukru na okres kampanijny 1938/39 (poz. 646).

Monitor Polski Nr 297 z dn. 27 grudnia 1937 r.

Zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 16 grudnia 1937 r. w sprawie sporządzania bilansów przez banki i domy bankowe.

KALENDARZ PODATKOWY

W styczniu 1938 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 stycznia 1938 r.—podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w czasie od 16 do 31 grudnia 1937 r.

Do 7 stycznia 1938 r.—podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w grudniu 1937 r.

Do 20 stycznia 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni stycznia 1938 r.

Do 25 stycznia 1938 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu grudniu 1937 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 25 stycznia 1938 r. — zaliczka w wysokości podatku od obrotu za ubiegły

kwartał (IV kwartał 1937 r.) przez wszystkich pozostałych płatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Ponadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w styczniu 1938 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w styczniu 1938 r.

KRONIKA PODATKOWA

Memoriał w sprawie ulg motoryzacyjnych

Koło Kupców i Przemysłowców Samochodowych przed paru dniami złożyło w Międzyministerialnej Komisji dla Spraw Motoryzacji Kraju memoriał, omawiający pokrótce najkapitalniejsze sprawy, od których urzeczywistnienia zależeć będzie dalszy rozwój motoryzacji w Polsce.

Stanowisko kupiectwa samochodowego w odniesieniu do tych spraw jest następujące:

Spotęgowanie tempa motoryzacji kraju w nadchodzącym roku 1938. uzależnione jest w decydującym stopniu od zrealizowania przez Państwo tych zamierzeń. które już od dłuższego czasu znajdują się w formie mniej lub więcej konkretnych projektów. Urzeczywistnienie tych projektów stanowić będzie dalsze rozszerzenie i uzupełnienie dotychczasowych zarządzeń promotoryzacyjnych.

Podkreślić należy, że sprawa wydania odpowiednich zarządzeń jest wyjątkowo pilną, gdyż wszelkie posunięcia, forsujące motoryzację, które ukazałyby się na początku sezonu wiosennego, przynieść mogą tylko częściowo dodatnie rezultaty. Ukazanie się ich bowiem dopiero na wiosnę uniemożliwi firmom samochodowym przygotowanie się w ciągu zimy do kampanii na rok 1938 (ustalenie odpowiednich zamówień w fabrykach, przygotowanie akcji reklamowej, uzyskanie odpowiednich kredytów i t. d.). Brak przygotowania sezonu przez przemysł i handel samochodowy może spowodować m. in. brak wozów w czasie największego zapotrzebowaniu ze strony rynku, t. j. w okresie wiosny i na początku lata.

Dlatego też maksymalne wyniki w sprzedaży samochodów w roku 1938 będzie można osiągnąć jedynie wówczas, o ile w ciągu najbliższych zimowych miesięcy urzeczywistnione zostaną przynajmniej te najważniejsze sprawy, które poniżej, w najbardziej generalnym ujęciu wyliczamy.

Przede wszystkim wymienić należy sprawę obniżenia cen benzyny i to w sposób radykalny, posiadający istotne znaczenie dla klienteli samochodowej. W wyniku takiej obniżki cena benzyny nie powinna przekraczać 40 gr. za litr. Częściowe wyrównanie strat, jakie z tego tytułu poniesie Skarb Państwa, nastąpi niewątpliwie w wyniku zwiększenia tempa i rozszerzenia obrotów towarowych, które pociąga za sobą w każdym kraju rozwój motoryzacji.

Drugim ważnym warunkiem wzmożenia tempa sprzedaży wozów jest jak najszybsze wprowadzenie w życie ustawy o rejestrowym prawie rzeczowym na pojazdach mechanicznych. Wprowadzenie tej ustawy zwiększy pewność obrotów przy transakcjach kredytowych, przyczyniając się tym samym do ich rozwoju, co z kolei wpłynie dodatnio na wzrost ogólnej liczby transakcyj sprzedażnych. Wejście w życie tej ustawy w sytuacji, jaka się wytworzyła w roku bieżącym na rynku samochodowym w Polsce, posiadać będzie tym większe znaczenie, że większość osób, których stać było na kupno samochodu za gotówkę — już nabyło wozy, natomiast po wprowadzeniu ustawy o zastawie rejestrowym — kup-

nem samochodu zainteresuje się ta bardzo znaczna w Polsce część klienteli (urzędnicy prywatni i państwowi), która będzie mogła nabyć samochody tylko pod warunkiem uzyskania dogodnych spłat ratalnych.

Trzecim istotnym momentem jest potrzeba jak najszybszego wprowadzenia projektowanych ulg podatkowych przy budowie garaży. Sprawa ta dosłownie z każdym dniem staje się coraz bardziej paląca, wobec zwiększających się trudności garażowania, które w roku 1938 wzrosną jeszcze bardziej wobec prawdopodobieństwa i znacznego powiększenia się taboru samochodowego w tym okresie czasu.

Ważną sprawą jest wydanie odpowiedniego komentarza do okólnika Ministerstwa Skarbu, zwalniającego od podatku przemysłowego obroty dokonywane przez stacje obsługi. Potrzeba tego komentarza uzasadniona jest niesłusznym stanowiskiem niektórych urzędów skarbowych, które uważają, że przez stację obsługi rozumieć należy jedynie te przedsiębiorstwa, gdzie dokonywuje się wyłącznie, powierzchownych czynności w zakresie obsługi technicznej samochodów, jak mycie i smarowanie. Pogląd ten jest oczywiście błędny i zdaniem kupiectwa samochodowego, nie odpowiada intencji ustawodawcy. Gdyby bowiem zwolnienie od podatku obrotowego dotyczyło wyłącznie tego rodzaju warsztatów, to nie miałoby ono żadnego znaczenia dla sprawy motoryzacji, po pierwsze dlatego, że tego rodzaju warsztaty, któreby zajmowały się wyłącznie czynnościami powierzchownymi, nie mają racji bytu po drugie zaś dlatego, że jeśli tendencją tego zarządzenia jest obniżenie kosztów eksploatacji wozów, to stwierdzić należy, że koszta reperacyj stanowią znacznie większy odsetek kosztów ogólnych, niż koszta mycia i smarowania, i że w tych warunkach jedynie zwolnienie od podatku obrotów właśnie czynności reperacyjnych, może mieć pewne znaczenie dla ogólnego obniżenia kosztów eksploatacyjnych.

W dalszym ciągu podkreślić należy potrzebę przedłużenia ulg podatkowych dla nabywców samochodów. Jak to wynika z przemówienia p. Wicepremiera Kwiatkowskiego, wygłoszonego w Sejmie w dniu 30 listopada, ulgi te będą nadal utrzymane. Zdaniem kupiectwa, przepisy obowiązujące obecnie w zakresie tych u'g powinny ulec pewnym modyfikacjom. Przede wszystkim należałoby zezwolić osobom, które w latach 1936-37 skorzystały już raz z ulgi podatkowej z tytułu nabycia samochodu, na ponowne skorzystanie z tego rodzaju ulgi w wypadku nabycia nowego samochodu, w okresie dalszego przedłużenia tych ulg.

Takie postawienie sprawy wpłynie niewątpliwie na bardzo znaczne zwiększenie się sprzedaży nowych wozów rozszerzając równocześnie transakcje wozami używanymi. Możnaby powiedzieć, że tą drogą wprowadzi się na rynek nową kategorię wozów używanych. Dzisiaj bowiem „wóz używany" — to na ogół biorąc samochód starego typu, mocno zniszczony i nie nadający się do dłuższej eksploatacji. Zezwolenie na ponowne skorzystanie z ulgi zdopinguje zamożniejszą klientelę do nabywania nowych samochodów i pozbywania się wozów kupionych w roku 1936-37, a więc modeli stosunkowo nowoczesnych i reprezentujących dużą jeszcze wartość techniczną.

Wozy takie będą oczywiście kosztowały znacznie taniej niż nowe i dzięki temu będą dostępne dla tej warstwy klienteli, która jeszcze dzisiaj na nowy samochód nie może sobie pozwolić. Tą drogą tworzy się zatem nowy krąg klienteli samochodowej, co posiadać będzie duże znaczenie dla popularyzacji automobilizmu w Polsce.

Pozatem, zdaniem kupiectwa samochodowego, należałoby umożliwić osobom nabywającym samochody droższe niż 12.000 zł. potrącanie z podstawy wymiaru podatku dochodowego przynajmniej 12.000 zł. z ceny nabytego samochodu.

W dalszym ciągu memoriału podkre-

ślono sprawę potrzeby obniżenia cen za numery próbne, publikowania rejestracji samochodów według marek i zniesienia podziału stawek taryfy celnej w zależności od liczby cylindrów.

Kupiectwo samochodowe wyraża opinię. iż dzięki przychylnemu nastawieniu czynników miarodajnych do sprawy motoryzacyjnej, większość z pośród wymienionych spraw w najbliższym czasie zostanie zrealizowana zgodnie z postulatami przemysłu, handlu i właścicieli samochodów w Polsce.

Nadmienić wypada, że niezmiernej doniosłości sprawa drogowa, której znaczenie oczywiście kupiectwo docenia, wymaga osobnego omówienia i dlatego w powyższym memoriale nie została uwzględniona.

(C. G. H.).

PORADNIA

29. *„Centrolin"*,

Przy wycenianiu towarów wyprodukowanych w danym przedsiębiorswie należy uwzględnić wszelkie wydatki związane z produkcją, w szczególności wartość przerobionych surowców i materiałów pomocniczych liczonych po cenie kosztów własnych, koszt robocizny, siły napędowej itp. Przy obliczeniu cen do bilansu należy brać **koszty własne ostatnio wyprodukowanych towarów tego samego rodzaju** (Skalski, Zasady inwentaryzowania i bilansowania, str. 92). Ceny przyjęte do bilansu nie mogą przekraczać cen rynkowych. Nie ma przepisów, któreby normowały w szczegółach sposób wyprowadzenia cen własnych wyprodukowanych towarów.

30. *A. F. R.*

Według Rozporządzenia Min. Skarbu z 10.II.1936 r. **o zryczałtowaniu podatku od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw** ryczałt jest pobierany w latach 1936 i 1937 również od przedsiębiorstw III kat. handlowej (część II lit. A. rozdz. I taryfy), o ile obrót w r. 1935 nie przekroczył 50.000 zł. Zresztą, zgodnie z okólnikiem Min. Sk. z dn. 10.II.1936 r. LDV 36301/4/36 miarodajna jest kategoria świadectwa, wymagana przez taryfę stanowiącą załącznik do art. 23 ustawy o pod. przem. bez względu na przyznane ulgi (choćby z urzędu). W myśl § 2 pkt d cyt. rozp. prowadzenie ksiąg handlowych uzasadnia wyłączenie od opłaty zryczałtowanego podatku, o ile płatnik do dnia 29. II.1936 r. złożył właściwemu urzędowi skarb. pisemne oświadczenie, że od początku 1936 r. prowadzi księgi handlowe w myśl kodeksu handlowego lub uproszczone księgi handlowe (§ 2 pkt d cytow. rozp.).

Jednakże wyżej powołany okólnik stanowi, że „w razie posiadania przez Urząd Skarbowy wiadomości o prowadzeniu przez przedsiębiorstwo od początku 1936 r. ksiąg handlowych należy przedsiębiorstwo to wyłączyć z ryczałtu nawet w braku pisemnego oświadczenia do 29.II.1936 r. Uważamy, że to postanowienie winno być przez analogię zastosowane do wypadku, gdy podatnik zaprowadzi księgowość prawidłową od początku 1937."

2. **Scalony podatek przemysłowy od obrotu** pobiera się od zapałek, cementu, artykułów objętych monopolem tytonio-

wym, wyrobów Państwowego Monopolu Spirytusowego, soli kuchennej (jadalnej). bydlęcej i przemysłowej, losów loterii państwowej, piwa, napojów winnych, wódek gatunkowych, octu, kwasu octowego, drożdży oraz cukru. — Według okólnika Min. Skarbu z 25.7.1935 LDV 18692/4/35 w przedsiębiorstwach sprzedaży, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, **obroty ze sprzedaży artykułów objętych scalonym podatkiem przemysłowym, winny być... wyodrębnione w księgach,** a odnośne zapisy, odpowiednio udokumentowane (np. specjalnymi kasowymi bloczkami sprzedaży, dziennymi wykazami poszczególnych utargów, rachunkami, korespondencją itp.), albo też należy „po upływie każdego roku kalendarzowego w terminie składania zeznań sporządzić szczegółowe wykazy obrotów ze sprzedaży artykułów objętych scalonym podatkiem". Uważać należy, że w przypadku drobnej transakcji, która obejmuje kilka artykułów, podlegających scalonemu podatkowi, nie jest konieczne wyodrębnienie sum zapłaconych za poszczególne artykuły.

Interesującą Pana kwestię rozstrzyga wyrok NTA z dn. 12 lutego 1936 r. l. rej. 9057/34: „Jeśli artykuł 3 pkt 14 ustawy o państw. pod. przem. używa wyrażenia — **transakcje, dokonywane „na giełdach krajowych",** to nie można tego wyrażenia rozumieć jako wymogu łączenia osób zawierających odnośną transakcję ściśle z lokalem odnośnej giełdy, w tym sensie, iżby transakcje zawarte w nieobecności choćby jednej ze stron w lokalu giełdowym miały zostać pozbawione zwolnienia podatkowego... Jeżeli przeto poszczególne statuty giełd, względnie regulaminy dla maklerów przysięgłych upoważniają maklera przysięgłego do zawarcia transakcji giełdowej w imieniu członka giełdy, to **brak byłoby uzasadnionej prawnie podstawy do pozbawienia zwolnienia podatkowego zawartej przez maklera transakcji li tylko z tego powodu, iż kontrahent nie był obecny osobiście w lokalu giełdowym przy zawieraniu transakcji.** Członek giełdy może bowiem zlecić zawarcie transakcji maklerowi przysięgłemu. **Transakcja jednak zawarta poza giełdą nie może nabyć charakteru transakcji giełdowej przez fakt wpisania transakcji takiej do księgi maklera przysięgłego".**

Jeśli więc w Pańskim przypadku makler giełdowy tylko rejestruje jako giełdową transakcję zawartą faktycznie poza giełdą, nie ma ona charakteru transakcji giełdowej. Co innego—jeśli makler z upoważnienia członka giełdy zawiera transakcję na giełdzie. Samo zlecenie maklerowi sporządzenia karty umowy nie nadaje transakcji charakteru transakcji giełdowej. Inne interesujące Pana szczegóły znajdzie Pan w artykule naszym pt. „Pojęcie transakcji giełdowej", OBP 1937 nr. 20 str. 312.

4. Zwolnienie od podatku przemysłowego dotyczy tylko transakcji ziemiopłodami.

31. *Artur Orth.*

1. **Wypłata wynagrodzenia za czas urlopu następuje z dołu,** jeżeli umowa pomiędzy pracownikiem a przedsiębiorcą nie reguluje tego w inny sposób (§ 24 Rozp. w przedmiocie wykonania ustawy o urlopach).

2. Z wyjątkiem pierwszego roku pracy, pracownik umysłowy prawo do miesięcznego urlopu nabywa z początkiem każdego roku kalendarzowego. Urlop za 1937 powinien był Panu być udzielony

przed upływem tego roku. W przeciwnym razie, jeżeli urlopu nie udzielono, mimo żądania, należy się wynagrodzenie za urlop niewykorzystany w r. 1937. Strony mogą oczywiście zgodzić się co do tego, że urlop, którego odmówiono w 1937 r., będzie wykorzystany w styczniu 1938 r. W tym przypadku. o ile urlop będzie ograniczony do 2 tygodni, takiemuż zmniejszeniu ulega należność za niewykorzystany urlop.

3. Pracownik nie może być zmuszony do skorzystania w okresie wypowiedzenia z urlopu, przysługującego mu zarówno w roku, w którym nastąpiło wypowiedzenie (1937), jak też urlopu, który należy się w roku następnym (1938), w którym okres wypowiedzenia upływa. Gdyby Panu udzielono urlopu w grudniu 1937 r., okres wypowiedzenia, które nastąpiło 30 listopada, upływałby 31 marca 1938 r. Ponieważ Pan w grudniu 1937 r. był zatrudniony, okres wypowiedzenia upłynie 28 lutego, jednażę będzie Pan mógł żądać (o czym wyżej w p. 2) również wynagrodzenia za urlop 1937 r., którego Panu odmówiono. Jeżeli Pan zgadza się (do czego Pan nie jest obowiązany) zamiast wynagrodzenia za nieudzielony w 1937 r. urlop, skorzystać z niego (w całości lub części) w styczniu 1938 r. nie może Pan żądać przedłużenia z tego powodu okresu pracy poza dzień 28 lutego 1938 r.

4. **Koszty organizacji przedsiębiorstwa** (o ile nie chodzi o spółkę akcyjną) **nie mogą figurować jako aktyw w inwentarzu i bilansie.** Nie stanowią one też wydatku potrącalnego z przychodu uzyskanego przez przedsiębiorstwo po jego uruchomieniu (NTA l. rej. 4878/30 z dn. 4.5.1933 r.). Bezprzedmiotowe jest więc zagadnienie co do zapewnienia sobie dowodów na te wydatki. Jeżeli natomiast chodzi o udowodnienie kosztów nabycia przedmiotów majątkowych dla przedsiębiorstwa, mającego być uruchomionym od 1 stycznia 1938 r., jest oczywiście obojętne, że dokumenty te pochodzą (jest to zresztą naogół nieunikniione) z 1937 r.

Skorowidz rzeczowy

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia".
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się
Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25
Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15